

İFLASIN ERTELENMESİNDE KAYYIMIN GÖREVLERİ VE BAĞIMSIZLIĞI

Doç. Dr. Şaban UZAY *

ÖZET

Mali durumu bozuk olan sermaye şirketlerinin iflastan kurtulmalarının bir yolu olan “iflasın ertelenmesi” kurumu oldukça geniş ve hukuki incelikler içermektedir. İflasın ertelenmesinin temel kurallarından biri, mahkemenin iflasın ertelenmesi talebi üzerine kayyım atmasıdır. Kayyım, şirketin faaliyetlerinin sürdürülmesi, işlerinin devam ettirilmesi, şirket mal varlığının korunması, şirketin iyileştirilmesi konularında şirketin yönetimi ve gözetimini sağlayacak ve böylece şirket alacaklıların menfaatlerini de korumuş olacaktır. Kayyımın söz konusu görevleri yaparken bağımsızlık içinde hareket etmesi ve bağımsızlığını sürdürmesi önemlidir. Kayyımı bağımsızlık tehditlerinden koruyacak, bağımsızlığını güçlendirecek kuralların denetçi bağımsızlığı örneğinden yararlanılarak oluşturulması şarttır. Aksi takdirde çok önem verilen iflas erteleme kurumundan beklenen faydalar sağlanamayacaktır.

Anahtar Kelimeler: iflasın ertelenmesi, kayyım

THE DUTIES AND THE INDEPENDENCE OF THE TRUSTEE IN SUSPENSION OF BANKRUPTCY

ABSTRACT

‘Suspension of bankruptcy’, which is a means of surviving bankruptcy for stock corporations in bad financial situation, consists of a vast of legal details and procedures. One of the basic requirements of suspension of bankruptcy is the appointment of a trustee by the court as a response to the demand of suspension of bankruptcy. The trustee is responsible for the continuation of the activities of the firm, protection of its assets, the oversight and administration of the firm for its improvement and thus protection of the interests of the creditors. While fulfilling these duties, it is crucial for the trustee to act independently and to retain his autonomy. Thus, it

* Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, E-posta: suzay@erciyes.edu.tr

is necessary to establish the codes that will protect and enhance the independence of the trustee by using the example of the independence of the auditors. Without the rules, which ensure the independence of the trustee, it is not possible to get the expected gain from the institution of suspension of bankruptcy.

Keywords: suspension of bankruptcy, trustee.

1. GİRİŞ

İflasın ertelenmesi, pasifleri (borçları) aktiflerinden (varlıklarından) fazla olan, yani borca batık olan bir anonim şirketin belirli koşullarda (geçici olarak) iflasına karar verilmesini önlemek, başka bir deyişle iflas kararı verilmesini gerektiren borca batıklığı ortadan kaldırmak, şirketin durumunun düzeltilmesi ve şirketin tüzel kişi olarak varlığını ve faaliyetini sürdürmesini sağlamak için geliştirilmiş bir kurumdur. Bu kurum esas itibarıyla şirketin ve pay sahiplerinin çıkarlarını korumaya hizmet eder; bir yan etki olarak da alacaklıları da korur. Böylece, iflasın ertelenmesi ile şirket ve alacaklı menfaatlerine aynı oranda hizmet edilmiş olur (Güralp, 2005:58). Sermaye şirketlerinde ve kooperatiflerde iflasın ertelenmesi kurumu hukuk sistemimizde TTK 324 ve İİK 179a ve 179b maddeleri ile düzenlenmiştir¹.

Halihazırda TBMM’de görüşülmekte olan TTK Tasarısında anonim ortaklıklarla ilgili kuralları oluşturan kısımda, Madde 377’nin gerekçesinde de belirtildiği gibi, iflasın ertelenmesi dört temel kuralı içermektedir. Bunlar:

- i. Bir iyileştirme projesi bağlamında iflasın ertelenmesi,
- ii. İyileştirme projesinin emredici nitelikteki içeriği,
- iii. İflasın ertelenmesi talebi üzerine mahkemenin kayyımı ataması,
- iv. Erteleme halinde mahkemenin gerekli önlemleri alması ve kayyımın her üç ayda bir rapor vermesidir.

Yukarıda görüldüğü gibi, iflas erteleme kurumunun sağlıklı işleyip, şirketin ve alacaklı üçüncü kişilerin menfaatlerinin korunmasında kayyım ol-dukça önemli görevler düşmektedir. Bir nevi mahkeme adına yönetici/denetçi konumunda bulunan kayyımın görevini tam bir bağımsızlık (tarafsızlık) içinde gerçekleştirmesi zorunludur. Bağımsız denetçiler de olduğu gibi kayyımlar için de bağımsızlığı tehdit eden unsurlar söz konusudur. Gözlemlerimize göre mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler ile muhasebe bilim dalında faaliyet gösteren öğretim elemanları arasında kayyım görevini bilfiil gerçekleştirenler bulunduğu gibi hizmet verdikleri mükelleflerinden dolayı da meslek mensupları kayyımlarla muhatap olabilmektedir. Bu çalışmanın **amacı**, hukuki birçok ayrıntıyı içeren ve oldukça geniş kapsam-

1. İflasın ertelenmesi konusunda fazla bilgi için bakınız; Şaban Uzay, “Muhasebeci Bakış Açısı ile İflas Erteleme Süreci”, MUVU (Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi), Cilt:1, Sayı:1, Mayıs 2008, ss.41-58.

lı olan iflas erteleme kurumunun, sadece kayyım atanması, kayyımın görevleri ve bağımsızlığı konularında muhasebeci bakış açısı ile açıklamalar yapmaktır.

2. KAYYIMIN GÖREVLERİ

Kayyım terimi, Arapça kıyam kelimesinden türemiş olup, icra etmek, yürütmek, işini görmek, kaim olmak ve yerine geçmek gibi anlamları vardır. Hukukta kayyım ise, belirli bir malın, şirketin veya vakfın yönetilmesi veya belli bir işin görülmesi için tayin edilen kimseyi ifade eder (Kayar, 2008:1905). Bu kısımda iflas erteleme kurumuna özgü olarak kayyım türleri, kayyım tayini ve kayyımın görevleri hakkında bilgi verilecektir².

2.1. Kayyım Türleri

İflasın ertelenmesi süresince alınacak mal varlığını koruma tedbirlerinden en önemlisi kayyım atanmasıdır. Kayyımın yetkileri ticaret mahkemesince sınırlandırılmıştır. İflasın ertelenmesi kararlarının zaman alması nedeniyle, kendisine iflas erteleme talebi gelen mahkeme, talebin incelenmesi sırasında geçerli olmak üzere, özellikle takiplerin ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmasına karar verebilmekte, bu amaçla esas kayyım ile aynı görevleri üstlenmek üzere geçici kayyım tayin edebilmektedir. Mahkemelerin bu yöndeki kararlarının Yargıtay tarafından da benimsendiği görülmektedir (Öztek, 2005:51). Geçici kayyım daha sonra kayyım olarak da atanabilir. Mahkeme iflas erteleme kararı ile birlikte şirkette görev yapacak kayyım veya kayyımları tayin etmektedir.

Hukuk sistemimizde başlıca iki tür kayyımlık bulunmaktadır. Bunlar:

- Yönetim kayyımı
- Gözetim ve denetim kayyımıdır.

Yönetim kayyımı TMK 427/b.4'de düzenlenmiş olup, gerektiği şekilde yönetilemeyen, yönetimsiz kalan mallar için gerekli tedbirleri almak üzere atanır. Yönetim kayyımı temsil yetkisine de sahiptir. İİK 179a/II düzenlemesi çerçevesinde mahkeme, şirket yönetimini tamamen kayyıma bırakabileceği gibi, ortaklığı yönetim ve temsile yetkili kişilerle birlikte de yetkili kılabilir. İİK 179a/III'e göre şirket yönetiminin tamamen kayyıma bırakıldığı durumlarda, şirket malları ve işletmesi üzerindeki tasarruf hakkı ve bu mallar ve işletme ile ilgili işlemlerde temsil yetkisi, ticaret mahkemesinin bir üst izin ve denetim mekanizması altında yönetim kayyımı tarafından yerine getirilecektir³. Şirketin idaresinin tamamen kayyıma bırakılması, büyük

2. İflasın ertelenmesinde kayyımın görevleri konusunda; Güralp, 2005:59-66 ile Kayar, 2008:1913-1926'dan oldukça yararlanılmıştır.

3. Yönetimin tamamen kayyıma bırakılması durumunda, yönetim kayyımının ticaret siciline tescil edilmesi, sicile kayıtlı bulunan yönetim kurulu üyelerine ait kaydın terkin edilmesi ve bu işlemlerin kayyımın kendisi tarafından yapılması gerektiği belirtilmektedir (Güralp, 2005:69).

bir müdahale olup, istisnai olmalıdır. Ancak şartlar gerektiriyorsa, örneğin, yönetim organının dürüstlüğünden veya yeteneklerinden mahkeme şüphe duyuyorsa böyle bir müdahale söz konusu olabilir. Aksi takdirde İİK 179a'da öngörülen kayyımı TTK 427 anlamında bir yönetim kayyımı olarak algılamamak gerekir (Öztek, 2005:62).

Denetim ve gözetim kayyımı ise kimi yazarlarca yönetim kayyımının özel bir türü olup, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlanması suretiyle gerçekleşmesidir (Güralp, 2005:61). İİK 179a/II'ye göre gözetim ve denetim kayyımı doğrudan şirketi yönetme ve temsile ilişkin faaliyetlerde bulunamaz, ona sadece yönetim organının kararlarının ve işlemlerinin geçerliliğinin denetlenmesi ve onaylanması görevi verilmiştir. Bunun bir uzantısı olarak da mahkeme, bazı işlerin yalnızca kayyım tarafından yapılması, diğer işlem ve kararların geçerliliğinin ise kayyımın onayına bağlanmasına da karar verebilir (Kayar, 2008:1920). Mahkeme, kayyımın şirketi denetleme yetkisini, şirkete sadece belli bazı konularda veya genel olarak her konuda talimat verme yetkisiyle kuvvetlendirmesi de mümkündür (Öztek, 2005:62).

Gözetim ve denetim kayyımı mahkeme tarafından tayin edildiği şirketin yönetim kurulu kararlarını uygun bulmuşsa, "uygundur" veya "kayyım onayı" şeklinde bir cümle yazar ve o günün tarihini, adını soyadını belirterek, imzalar. Kayyımın, şirket yönetim kurulu kararının şirketin geleceği ve alacaklı üçüncü kişilerin menfaatine olup olmadığı konusunda tereddüde düştüğü durumlarda mahkemeden izin almalıdır. Gözlemlerimize göre iflas erteleme davalarında yaygın olarak mahkeme tarafından gözetim ve denetim kayyımı atanmaktadır.

TTK Tasarısı'nın 377. maddesinde ise, mevcut kurallara uygun olarak yukarıda belirtilen iki tür kayyımlık korunmuş olup, kayyımın görevleri şu şekilde belirtilmiştir:

"...Mahkemeye, envanter düzenlenmesi veya yönetim kurulunun yerine geçmesi ya da yönetim kurulunun kararlarını onaylaması için görevlerini belirleyerek, derhal bir kayyım atar. Mahkeme ayrıca şirket mallarının saptanması ve korunması için gerekli diğer önlemleri alır. Kayyımın atanmasını, görevlerini ve mahkemece verilen temsil yetkisiyle bunların sınırlarını, mahkeme tescil ve ilan ettirir. Kayyım her üç ayda bir şirketin iyileştirme projesine uygun olarak iyileştirme gösterip göstermediğini yazılı olarak mahkemeye bildirir. Mahkeme bu rapor üzerine iyileştirmenin mümkün olmadığı kanaatine varırsa erteleme kararını kaldırır".

TTK Tasarısı, mevcut TTK düzenlemesinde açıkça yer almayan kayyım atanması konusunu açıkça belirtmekle birlikte, kayyımın görevleri ve bağımsızlığı konularında ayrıntılı açıklamalar getirmemektedir.

2.2. Kayyımın Atanması

İİK 179. maddesi, kayyımın seçilmesi ve atanması konusunda mahkemeye geniş yetkiler tanımakta ve önemli bir sorumluluk yüklemektedir. Kayyım olarak seçilecek kişinin gerek şahsi, gerek mali durumu ve gerekse de sair durum ve şartları itibarıyla bu göreve uygun olması gerekir. Kayyım, görevinin gerektirdiği yetenek, beceri ve karakter özelliklerine sahip olmalıdır. Kayyım hak ve fiil ehliyetine, ayırt etme gücüne sahip, ergin, yeterli bilgi ve deneyime sahip, ileri görüşlü, güven verici, risk yönetimini bilen (basiretli bir tüccar gibi davranabilen), taraflar arasında menfaat ilişkisi bulunmayan, şirketle ve alacaklılarla iş birliği içinde çalışabilecek bir kişi olmalıdır (Güralp, 2005:62-63). Kayyım gerek şirkete, gerekse mahkemeye güven vermelidir.

Kayyım atanması konusunda yerine göre şirket ortakları veya alacaklıları mahkemeye isim önerebilirse de takdir hakkı mahkemeye aittir⁴. Kural olarak şirkete bir kişi kayyım olarak atanır. Ancak şirketin büyüklüğü, işlerin karmaşıklığı gibi nedenlerle dilerse mahkeme birden fazla kişiyi aynı şirkete kayyım olarak atayabilmektedir. Yani kayyım heyeti oluşturabilmektedir⁵. Kayyım sayısı bakımından bir üst sınır bulunmamaktadır. Kayyım olarak şirket hesaplarından iyi anlayan muhasebecilerin ve şirketler hukuku konusunda uzman hukukçulardan atanması önerilmektedir (Güralp, 2005:63).

Şirkete kayyım heyeti atanması durumunda, mahkeme heyette yer alan kayyımların her birinin görev ve faaliyet alanını belirleyebileceği gibi kayyımları müştereken de görevlendirebilir. Kayyım heyeti oluşturulması durumunda içlerinden birinin heyet başkanı olarak belirlenmesinde yarar görülmektedir. Kayyımların müşterek olarak görevlendirilmeleri durumunda, kayyımların birlikte çalışma konusunda rızalarının olması gerekmektedir. Atanan kayyımların birlikte kayyımlık görevini kabul etme zorunlulukları yoktur. Kayyımlardan birisi görevi kabul etmezse, yerine mahkemece başka bir kayyım atanabilir. Şayet kayyımların görev alanları ayrı ayrı belirlenmişse, her kayyım kendi görev alanına giren iş ve işlemleri tek başına, diğerlerinin katılımı olmadan yapar ve bundan dolayı da tek başına sorumlu olur. Kayyım atanması konusunda literatürde rastladığımız diğer özellikli hususlar ise özet olarak şöyledir:

- Mahkemenin kayyım atama kararı şirket için de ilgililer içinde bağlayıcı

4. Yargıtay, şirket tarafından veya alacaklılar tarafından önerilen kayyım adaylarının atanmaması gerektiği yönünde karar vermiştir. Bakınız; Yargıtay 19. Hukuk Dairesi, E.2001/6168, K.2001/8384 T.14.12.2001 (www.kazanci.com).

5. İflas erteleme sürecinde olup, kendilerine birden fazla kayyımdan oluşan yani kayyım heyeti atanmış şirketler, zaten içinde buldukları mali zorluklar nedeniyle kayyım heyetinin ücretlerini ödemekte zorlanmaları halinde, mahkemeye başvurarak, kayyım sayısının azaltılmasını talep edebilmektedirler. Bu tür taleplerin genellikle mahkeme tarafından uygun görülüp, kabul edildiği görülmektedir.

cıdır.

- Kayyım görevi kabul etmek zorunda olmadığı gibi, göreve başladıktan sonra da istifa edebilir. Bu durumda mahkeme yeni bir kayyım atar.
- Adli tatilde de mahkeme tarafından kayyım atanabilir.
- İflas erteleme davasında bilirkişilik yapan kimselerin kayyım olarak atanması mümkündür.
- Şartlar gerektiriyorsa tüzel kişiler de kayyım olarak atanabilir (Öztek, 2005:61).
- İlgililer atama kararında kanuna aykırılık varsa itiraz edebilirler⁶. TMK 418'de belirtilen kayyımlığa engel bir sebebin varlığı halinde, kayyımın kayyımlık görevini yapabilecek yeteneğe sahip olmaması halinde (TMK 413/1) itirazda bulunabilirler. İtiraz sahibi gerekçeli dilekçesini, davaya bakan ilgili ticaret mahkemesine sunar. Mahkeme itirazı haklı görmezse itirazın reddine karar verebilir. Haklı görürse kayyım atanması kararını tamamen kaldırabileceği gibi, kayyımın değiştirilmesine yönelik bir karar da verebilir. Mahkemenin itiraz üzerine vermiş olduğu karar, kararın geçici nitelikte bir karar olması ve hukukumuzda ihtiyati tedbir kararlarına karşı temyiz yolunun kabul edilmemiş olmasından dolayı temyiz edilemez.
- Mahkeme, kayyımı görevden alabilir veya görev sınırlarını değiştirebilir. Mahkeme bu yöndeki kararını resen verebileceği gibi kayyımdan veya ilgililerden gelen talepleri de göz önünde bulundurabilir. Bu konuda mahkeme serbesttir (Öztek, 2005:61).
- Erteleme kararlarının temyiz edilmesi, erteleme kararının usulden bozulması hallerinde ve erteleme kararının esaslan bozulması halinde mahkeme yeni bir karar verinceye kadar kayyımlık görevi devam eder.
- Kayyımın görev süresi iflasın ertelenmesi süresine bağlı olarak en çok bir yıldır. Kayyım, mahkeme tarafından uygun görülmesi durumunda en fazla dört yıl uzatma süresi toplamı ile birlikte iflasın ertelenmesine mahsus olarak atandığı şirkette en fazla toplam beş yıl görevini sürdürebilir.
- Mahkeme, kayyımın üstlendiği işin büyüklük ve zorluk derecesine göre ücreti net veya brüt olarak belirlemektedir. Mahkeme, kayyım ücretinin şirket mali bünyesinden karşılanması yanında, gerektiğinde avans olarak mahkemeye depo edilmesini ve oradan ödenmesine de karar verebilir⁷. Kayyımın ücret alacağı, muhtemel bir iflasta masa alacağı olarak nitelendirilebilmesi mümkün değildir (Öztek, 2005:64).

6. Gerek tarafların gerekse kayyımın mahkemenin kayyım atama kararına itiraz süresi öğrenmeden itibaren 10 gündür (Kayar, 2008:1917).

7. Kayyımın ücreti peşin yatırılmamış ise veya yatırılan ücretin yetersiz olduğu anlaşılırsa kayyım şirketten teminat isteyebilir, hatta görevi kabul etmeyi bu koşula bağlayabilir. Kayyıma, ücretini doğrudan şirket kasasından alma yetkisi de verilebilir (Kayar, 2008:1924).

- Mahkemenin kayyım atama kararı kayyıma derhal ve yazı ile tebliğ edilir. Mahkeme ayrıca kayyıma ve kayyımın görev ve yetkilerine aleniyet kazandırmak için erteleme kararını İİK 166/II'deki usulle ilan eder ve gerekli bildirimleri yapar⁸.
- Kayyımın görevi, erteleme kararının kalkması (yani şirketin durumunun düzelmesi) veya iflas kararı ile son bulur. Kayyımın, şirket işlerine vakıf olması nedeniyle görevi bittikten sonra konkordato komiseri olarak atanması veya iflas ertelemesinin iflasla sonuçlanması halinde iflas idare memuru olabilmesi de mümkündür (Öztek, 2005:64).

2.3. Kayyımını Görevleri

İİK 179/a'ya göre iflasın ertelenmesi kararında mahkemenin kayyımın görev ve yetkilerini ayrıntılı olarak göstermesi öngörülmüştür⁹. Mahkeme kararında açıkça belirtilmemiş olsa bile, kayyımın başlıca görevi; alacaklıların teminatını teşkil eden aktifin, erteleme süresi içinde azaltılmamasına ve alacaklılar arasında eşitliğin bozulmamasına özen göstermektir (Öztek, 2005:62). Ertelleme süresince kayyımın görev ve yetkilerinde bir tereddüt meydana gelirse talep üzerine mahkeme açıklama yapabilir ve ek karar verebilir (Kayar, 2008:1920).

Kayyımların başlıca görevleri bu konudaki mevzuat, mahkeme kararları ve uygulama sonuçlarından ulaşılan tespitlerimize göre aşağıda sıralanmıştır. Buna göre İflas erteleme süresince görev yapacak olan kayyımlarının başlıca görevleri ve gözetecekleri hususlar şunlardır:

- İİK 179/a-3 maddesi gereğince, TTK'nın anonim şirketlerde yönetim kuruluna verdiği tüm yetkilerin kullanılmasının, yönetim kurulunda alınacak kararların ve yapılacak faaliyet ve işlemlerin geçerliliğini onaylamak,
- Şirketin mal varlığının korunması ve aynı zamanda alacaklıların haklarının korumak, alacaklılar arasında farklılık ve eşitsizlik yaratacak uygulama yapılmamasını denetlemek,
- Şirkette mal varlığının elden çıkartılmasının gerektiği durumlarda mahkemeden izin almak,
- İdare ve temsil yetkisi verilmiş olan bir kayyım, şirketin aktifinin korunmasına yönelik ek tedbirler alabilir. Örneğin; şirkete ait taşınırın korun-

8. Bu usul gereğince, karar kendiliğinden derhal tapuya, ticaret sicil memurluğuna, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, menkul kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna, ve diğer gerekli yerlere bildirilir. Ayrıca karar tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile birlikte muamele merkezinin bulunduğu yerdeki bir gazetede ve Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilir. Şayet tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin yayınlandığı yer aynı zamanda muamele merkezi ise mahalli gazetede ilan yapılmaz.

9. Şayet mahkeme kararında ayrıntı yoksa kayyımın geniş yetkili olduğu kabul edilir. Ancak geniş yetki geniş sorumluluğu da beraberinde getirdiği için, göreve başlar başlamaz kayyımın mahkemeden görev ve yetkileri konusunda ek karar verilmesini talep etmesi önerilmektedir (Kayar, 2008:1921).

masını güvendiği kişilere bırakabilir. Şirket aktiflerini elinde bulunduran kişilerle irtibata geçip, bu malları sadece kendisine teslim etmeleri konusunda uyarabilir, şirkete borçlu üçüncü kişilere ödemelerini sadece kendisine yapmaları hususunda uyarabilir (Öztek, 2005:66).

- TTK'nın 324. maddesi gereğince, şirketin mal varlığının tespiti bakımından envanter tanzimi, başlangıç bilanço ve raporlama dönemlerine ilişkin ara bilançolar ile nihai bilançolar ve şirket mali durum cetvellerini düzenlemek,
- İyileştirme projesinin gerçekleştirilmesini denetlemek ve gözetlemek, elde edilen sonuçları da üçer aylık dönemler itibarıyla açıklayıcı biçimde mahkemeye sunmak,
- Borçların ödenmesi konusunda alacaklı taraflarla görüşmek, gerekirse anlaşmaları yapmak ve alacaklılarla mutabakata varmak (alacaklılar, alacaklarının bir kısmından vazgeçip vazgeçmeme konusunda serbesttirler),
- Kayyım, eşitlik ilkesine uygun davranarak bütün alacaklılara teklifte bulunmalı, bazı alacaklılara borç ödeyip, bazılarını mağdur etmemelidir,
- Şirketin mali durumunun kötüleşmesi veya iyileşme projesinin gerçekleşmesinin imkansızlaşması gibi olumsuz gelişme olduğunda rapor süresi beklemeksizin İİK 179/B-5 son maddesi gereğince derhal mahkemeye bilgi ve rapor sunmak,
- Kayyımların görev ve yetkilerinin kullanılması veya kapsamında herhangi bir uyuşmazlık olması halinde Mahkemeye başvurmak,
- İşçi alacakları gerek iflasta gerekse iflasın ertelenmesinde öncelikli olduğundan şirket yönetimini bu konuda sürekli uyararak,
- Alacaklıların birine yapılacak olan ödemenin, gerçek bir alacaklıya yapıp, yapılmadığı, yani alacağın muvazaalı olup olmadığını saptamak,
- İflas erteleme kararı ile birlikte atanan kayyımların şirketle ilgili olarak dava açma, ve verilen hükmü temyiz etme yetkileri bulunmaktadır¹⁰.
- Kayyım görevi sona erince, iyileştirmenin durumu hakkında ayrıntılı bir rapor hazırlar ve mahkemeye sunar. Erteleme dönemini sonunda verilen raporun, şirketin borca batık olup olmadığı ile iyileştirme projesinin ne seviyede uygulandığı ve gerçekleştirildiği hakkında kesin bilgiler içermesi gerekir.
- Kayyımlık görevinin sona ermesi halinde, kayyımın uhdesi altında bulunan belgeler, kıymetli evraklar şirkete veya mahkemeye tevdi edilmelidir.

Yukarıda da açıklandığı üzere kayyımın en fazla dikkat edeceği husus, şirket

10. Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, E.2005/3970, K. 2005/6175, T. 17.5.2005, (www.kazanci.com/)

ortakları tarafından şirketin içinin boşaltılmasına izin vermemesidir. Bunun içinde özellikle envantere önem vermelidir¹¹. Şirket varlıklarından özellikle stokların kontrolüne dikkat etmelidir. Çünkü taşıtlar, makine ve teçhizat ile gayrimenkullerin satışı mahkemenin izin ile olacağından, kötü niyetli şirket yönetimi özellikle (varsa) stokları azaltıp (paraya çevirip) şirket alacaklılarından gizleyebilir. Dolayısıyla, kayyımın hiç olmazsa üçer aylık raporlama dönemlerinde kaydi envanterle yetinmeyip, fiili stok sayımı yaptırması önemlidir. Bu noktada kayyım bilirkişiye başvurabilir veya mahkemeden bilirkişi atanmasını isteyebilir. Bu nedenle, mahkemenin kayyımın görev ve yetkilerini belirlerken, bilirkişi tayin etme yetkisi tanınması da yararlı olacaktır (Kayar, 208:1923).

Kanımızca kayyımın, iflas erteleme sürecinde ilk yapacağı işlerden biri, şayet şirkette muhasebe kayıtları, şirketin gerçek durumunu göstermiyor ise, yani şirkette resmi ve gayri resmi iş ve işlemler söz konusu ise ve o tarihe kadar da böyle gelmişse bu durumun önlemine almalı, muhasebe bilgilerinin (mizan, bilanço ve gelir tablosu gibi) makul ölçüde gerçeği yansıtır hale getirilmesinin ısrarlı takipçisi olmalıdır. Bu tür durumlarda şirket muhasebecileri, olayın vergi boyutunu da dikkate alarak, muhasebede resmi, gayri resmi ayırımının devamında ısrarcı olabilirler, ancak bu durumdan şirket; dolayısıyla kayyım da zarar görebilecektir. Örneğin; müdahillerin itirazları sonucu veya periyodik iflas erteleme uzatma dönemlerinde şirkette mahkeme tarafından tayin edilmiş, bilirkişiler inceleme yapacak ve rapor düzenleyeceklerdir. Muhasebe raporları mahkemeye farklı, kayyım ve/veya bilirkişilere farklı, vergi idaresine farklı sunuluyorsa, bu durum er geç ortaya çıkacak, muhasebe kayıtlarının güvenilir olmaması, başta mahkeme olmak üzere şirketten alacaklı üçüncü kişilerde de şirkete karşı güven kaybının oluşmasına yol açacaktır. Şirket yönetiminin iflas erteleme sürecindeki “iyi niyeti” sorgulanır hale gelecektir.

Bir diğer husus ise, muhasebe defterlerinin yazdırılmasıdır. Gözlemlerimize göre yaygın olarak çok sayıda şirketin mali işlemleri düzenli olarak bilgisayar ortamında muhasebeleştirilmekte, ancak resmi defterler yazdırılmamaktadır. Geçmişe göre ülkemiz vergi sisteminde yer alan aylık KDV beyanamesi verilmesi, üçer aylık dönemlerle geçici vergi beyannamelerini düzenlemesi gibi öz denetim yolları, şirketlerin kayıt dışı muhasebeleştirme olanakları konusunda hareket alanını azaltmakla birlikte, defterlerin yazılmaması yukarıda belirttiğimiz gibi şirket yönetiminin “iyi niyetli olmadığı” sorgulanmasına yol açabilir. Düzenlemelere uygun olarak, mali işlemlerin dönem içerisinde düzenli olarak günlük defter ve büyük deftere kaydedilmesi, dönem sonunda, yasal süresi içerisinde (ertesi yılın Ocak

11. TTK Tasarısının ticari defterlerle ilgili 66. maddenin gerekçesinde şu ifade kullanılmaktadır; “...Gerçeği yansıtmayan bilanço envanterle başlar. Tamlik ve doğruluk ilkeleri envantere, ilk envantere de eğemendir”.

ayı sonuna kadar), günlük defter ve envanter defterinin kapanış noter tasdiklerinin yaptırılması, şirketin muhasebe kayıtlarına duyduğu güvenin bir göstergesi olarak değerlendirilecektir.

Ayrıca, özellikle orta büyüklükteki işletmelerin resmi muhasebesinin şirket dışında ki bürolarda serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavirler tarafından tutulması da muhasebenin kontrol altına alınmasında zayıflığa yol açabilmektedir. Gerek mükellef sayısının sınırlı olmayışından dolayı çok sayıda mükellefe hizmet verilmesi muhasebe bürolarında muhasebecinin mükellef başına ayırdığı zamanın kısıtlı olması, gerekse mükellef kaynaklı, bütün mali işlemlerinin dışarıdaki muhasebeciyle düzenli olarak paylaşılması, şirket yönetimi - muhasebeci arasındaki kopukluk, şirketin gerçeği yansıtan mali tablolarının oluşturulmasına engel teşkil etmektedir. Bu bakımdan kayyımın, şayet şirketin büyüklüğü organizasyon içerisinde bir mali müşavir çalıştırmaya elverişli ise, mutlaka bağımlı muhasebeci /mali müşavir istihdamı seçeneğini zorlamalıdır. Çünkü kayyımın iflas erteleme sürecindeki en önemli iki yardımcısından biri şirketin mali müşaviri iken, diğeri şirketin avukatı olmaktadır.

3. KAYYIMIN BAĞIMSIZLIĞI

Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin iflas erteleme ile ilgili birçok kararında işin kamu düzenine ilişkin olduğu vurgusu yapılmaktadır. Özellik denetim ve gözetim kayyımı, kamu düzeni adına atandığı şirket yönetiminin kararlarını denetlemektedir. Bu yönüyle bağımsız denetçi ve yeminli mali müşavirlerce (YMM) yapılan denetimlerle ortak bir yönü bulunmaktadır. Söz konusu denetimlerde bir yerde toplum (kamu) adına yapılmakta olup, bağımsızlık ortak özellikleridir.

Dolayısıyla nasıl bağımsız denetçileri ve YMM'leri bağımsızlık tehdidinden koruyan önlemler hukuk sistemimizde oluşturulmuşsa, kayyımlar içinde benzer düzenlemelere ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Neticede kayyımlık, bir nevi mahkeme adına ücretli olarak yapılan bir denetim işi olup, pekâlâ kayyım çeşitli nedenlerle bağımsızlıktan ödün verebilir. Kayyımın atanmasında Mahkeme tarafından gösterilen titizlik ve mahkemede yaptırılan yemin¹², kayyım raporlarının, bilirkişi incelemesi yoluyla denetimi, kayyımın bağımsızlığının sağlanmasında yeterli önlemler değildir.

Bu kısımda kayyım bağımsızlığına ilişkin olarak öneriler sunmak amacıyla

12. Yemin konusunda da Kanunda bir açıklık bulunmamakla birlikte, kayyımın göreve başlarken yemin ettirilmesi ve yemin tutanağının düzenlenmesi, kayyımın görevi kabul ettiğinin ve göreve hangi tarihte başlamış olduğunun ispatı bakımından yararlı olmaktadır (Kayar, 2008:1915). Mahkemede kayyımın yaptırılan, yeminden sonra kayyımın imzalayarak ilgili şirket mahkeme dosyasına giren yemin metni örneği şöyledir: “ Mahkemenizin .....tarihli esas sayılı dosyası üzerinden tarafıma verilen kayyımlık görevini kabul ettiğimi, verilen görevi yasalar ve mahkemenizin verdiği karar doğrultusunda, tüm tarafların karşılıklı hak ve menfaatlerini gözeterek ve eşitlik ilkesine uyarak, tam bir tarafsızlık ve doğruluk kuralları içerisinde yerine getireceğime Allah'ım namusum ve şerefim üzerine yemin ederim”.

önce denetçi bağımsızlığı ve bilirkişi bağımsızlığı hakkında açıklamalar yapılacaktır. daha sonra kayyım bağımsızlığına değinilecektir.

3.1. Denetçi Bağımsızlığı

Denetçi bağımsızlığı muhasebe etiği konuları arasında önemli bir konuma sahiptir. Bağımsız denetime olan güveni artırabilmek için denetçinin doğruluk, mesleki dürüstlük ve açık sözlülük içinde, bağımsızlığını azaltabilecek herhangi bir çıkar çatışmasına girmeksizin faaliyet göstermesi gerekir. Denetçinin bağımsızlığına ilişkin iki hususa dikkat çekilmektedir. Bunlar:

- Zihinde (düşüncede) bağımsızlık,
- Görünüşte bağımsızlık.

Denetçi görevini yaparken mevcut işinin önemini her zaman göz önünde bulundurması yanında, sübjektif olarak faaliyet gösterdiğine ilişkin makul ve bilgili üçüncü kişilerde şüphe uyandırmamalı, şüphe uyandıracak tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır. 2001 yılında yaşanan Enron skandalının en önemli özelliği denetçinin bağımsızlığını kaybetmiş olmasıdır. Bağımsız denetim alanında uzun geçmişi olan ve Enron'u denetleyen Arthur Andersen (AA)'nın bağımsızlığını gölgeleyen başlıca hususlar şunlar olmuştur:

- Denetim firması ile Enron arasında yoğun eleman değiş tokuşu yaşanmıştır.
- Denetim ve danışmanlık hizmetleri aynı firma (Arthur Andersen –AA LLP) tarafından verilmiştir.
- Enron, söz konusu denetim ve danışmanlık firması AA'nın en büyük müşterisidir (2000 yılında AA, 26 milyon \$'ı danışmanlıktan, 24 milyon \$'ı denetimden olmak üzere 52 milyon \$ kazanmıştır).
- AA, Enron'da mali tabloların hazırlanmasında rol almıştır.
- AA, Enron ile ilgili çok sayıda belgeyi yok etmiştir.

Başta ABD olmak üzere bir çok ülke Enron ve AA örneklerinden de yararlanarak denetçi bağımsızlığını güçlendirmeye yönelik hukuki kurallar oluşturmuşlardır. Çünkü denetçiler sürekli bağımsızlık tehditleri ile karşı karşıyadırlar. Literatürde bağımsızlık tehditleri olarak belirtilen yani denetçinin bağımsızlığını tehdit eden, risk yaratan başlıca tehdit türleri şunlardır (Uzay, 2004:438-439):

- **Kişisel menfaat tehdidi** (self-interest): Finansal veya kişisel menfaat çatışması, yasal denetçilerin bağımsızlığını tehdit edebilir. Örneğin, bir müşteri işletmeden sağlanacak doğrudan veya dolaylı finansal menfaat, müşteri işletmede denetim veya denetim dışı ücretlere aşırı bağlılık, ödenmemiş ücretleri tahsil etmek veya işletmeyi kaybetme korkusu.

- **Kendi kendini denetleme tehdidi** (self-review): Kendi kendini inceleme prosedürlerinin yürütülmesinde, objektifliğin korunmasında güçlükle karşılaşılmasıdır. Örneğin, tamamıyla işletme yönetimi tarafından alınması gereken kararları almak veya alınan kararlara katılmak gibi.
- **Savunma tehdidi** (advocacy): Müşteri işletmenin mahkeme veya başka durumlarında (Örneğin; işletmede menkul kıymetlerin veya ortaklık paylarının değerinin artırılmasıyla ilgili; hukuki ihtilafta müşterinin taraf olarak savunucu olması; müşteri işletmenin denetçiye karşı dava açması gibi), yasal denetçinin savunmada veya tam tersi muhalefette olması, bağımsızlığını tehdit eder.
- **Samimiyet veya güven tehdidi** (familiarity or trust): Yasal denetçi, müşteri işletmenin kişiliğinden ve niteliklerinden aşırı derecede etkilenip, müşteri işletmenin menfaatlerine aşırı derecede sempati gösterebilir. Örneğin; müşteri işletme personeli ile oldukça uzun süreli ve oldukça yakın ilişkiler, işletmeye aşırı güven duyulmasına veya yeterli objektif testlerin yapılmamasına yol açabilir.
- **Yıldıрма tehdidi** (intimidation): Müşteri işletmenin güçlük çıkarması veya etkili (sözü geçen) bir konumda olması gibi korkulardan oluşan tehdidin, bağımsız denetçiyi objektif olarak faaliyet göstermekten caydırma ihtimali bulunmaktadır.

Belirli bir tehdidin ne derecede önemli olduğu; tehdidin gücü, karışan kişilerin konumu, tehlide yol açan durumun özelliği ve genel olarak denetim ortamı gibi, sayılabilen veya sayılamayan bir çok faktöre bağlıdır. Yasal denetçi, tehdidin önemliliğini değerlendirirken, farklı tehdit türlerinin bir arada ortaya çıkabileceğine de dikkat etmelidir.

Yukarıda bağımsız denetçiler için sayılan tehdit türleri kıyas yoluyla kayımlar içinde düşünülebilir. Dolayısıyla denetçinin bağımsızlığını güçlendirmek için hukuk sistemimizde aşağıda belirtilen bağımsız denetçiler için ve YMM'ler için getirilen önlemlerin kayımlar içinde uygulanabileceği değerlendirilmelidir.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından belirlenen ve bağımsızlığı ortadan kaldıran haller aşağıda özetlenmeye çalışılmıştır (SPK, Seri X, No:22 Tebliğ, İkinci Kısım, Md.13):

- **Aile ve kişisel ilişkiler:** Bağımsız denetçi (3. dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları ile eşleri dahil) yakın akrabasını işlerini denetleyemez.
- **Müşteri işletme ile finansal ilişkiler:** Bağımsız denetçi (3. dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları ile eşleri dahil) müşteri işletme ile doğrudan doğruya veya dolaylı menfaat ilişkisi içinde bulunması, ortaklık ilişkisi içinde bulunması, yönetiminde görev alması, geçmiş yıllara ilişkin denetim ücret-

tinin geçerli bir nedene bağlı olmaksızın ödenmemesi, denetim ücretinin şarta bağlanmış olması gibi hususlar bağımsızlığı zedeler.

- **Müşteri ile istihdam ilişkileri:** Bağımsız denetçinin görevinden ayrılmasından sonra iki yıl geçmedikçe müşteri işletmenin üst yönetiminde görev alması bağımsızlığı zedeler.
- **Denetim müşterisine denetim dışı hizmetler sunma:** Bağımsız denetçi, denetim dışı muhasebe, aracılık, bilirkişilik vb. gibi hizmetler sunduğu müşterisine denetim hizmeti veremez.

Denetçi bağımsızlığını güçlendirmek için SPK, denetim firmaları için rotasyon zorunluluğu getirmiştir. Buna göre, bir denetim firması aynı müşteri işletmeyi birbirini izleyen yedi yıldan fazla denetleyemeyecek, araya iki yıl soğuma dönemi girdikten sonra tekrar aynı müşteriyle sözleşme yapabilecektir. Burada da amaç denetçi bağımsızlığını korumaktır.

Ağırlıklı olarak vergi kanunların göre uygunluk denetim yapan YMM'lerin de bağımsız kalması önemlidir. "Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"¹³ Md.9'a göre; meslek mensupları, çalışmalarını kendi sorumlulukları altında tam bir bağımsızlıkla yürütürler. Bağımsızlık mesleğin temeli ve vazgeçilmez bir unsurdur. Meslek mensupları bağımsızlıklarına gölge düşürecek ilişkilerden ve davranışlardan kaçınmalıdırlar.

Yönetmeliğin 39. maddesinde ise YMM'lerin tasdik denetimi yapamayacağı işler sıralanmıştır. Buna göre; "Yeminli mali müşavirler kendisinin, eşinin (boşanmış dahi olsa) usul ve fürundan birini ve 3. dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhri hısımlarını veya bunların yönetici oldukları veya yönetimde görev alarak ortak oldukları firmaların işlerine bakamazlar. Yukarıda sayılan yakınlıkta akrabaları olan serbest muhasebecilerin ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin baktıkları işleri tasdik edemezler" denilerek, YMM'lerin bağımsızlıkları korunmaya çalışılmıştır.

3.2. Bilirkişi Bağımsızlığı

Bilirkişinin de görevini objektif ve tarafsız olarak yapabilmesi için davanın tarafları ile belli bir yakınlığının bulunmaması, ekonomik çıkarının olmaması gerekir. Aksi takdirde hakimler gibi bilirkişiler de reddedilebilirler. Hangi hallerin red sebebi sayıldığı Hukuk Usulü Muhakemeler Kanunu'nda sayılmış (HUMK m.28) olup, red sebeplerinden bir kısmı bilirkişinin davanın tarafları olan davacı veya davalı ile yakınlığıdır. Bu konuda Kanun, 4. dereceye kadar kan ve kayın hısımlığını ret sebebi saymaktadır. Bunun dışında herhangi bir şekilde bilirkişilik yapacak olan kişinin tarafsız kalamayacağı önemli sebeplerin bulunması da red sebebi olarak kabul edilmiştir. Ayrı-

13. Resmi Gazete, Sayı: 26707, Tarih:21.11.2007.

ca bilirkişinin davanın tarafları ile arasında bir menfaat ilişkisinin bulunması ya da yakınlık, düşmanlık bulunması gibi durumlarda bilirkişi tarafsız kalamayacağı görüşünde ise çekilebilir, yani bilirkişilikten vazgeçebilir. Mahkeme bilirkişinin talebini inceler ve haklı bulursa red edilen kişinin bilirkişilik görevi sona erer (Pekcanitez, 2007:19).

3.3. Kayyım Bağımsızlığı

Kayyım şirket menfaatleri ile alacaklıların menfaatleri arasındaki muhtemel çatışmada tarafsız kalabilmelidir. Kayyım, borçlu şirketin değil, daha ziyade erteleme hakiminin bir uzantısı niteliğinde olduğu için kararlarını tam bir serbesti içerisinde, objektif olarak yerine getirir. Şirkete tabi olmadığı için şirketin hiçbir talimatıyla bağlı değildir. Kayyım, onu tayin eden mahkemenin denetimi altındadır. Mahkeme yaptırım olarak kayyım emir veya talimat verebilir veya onu görevden alabilir. Kayyım ile şirket alacaklıları veya organları arasındaki anlaşmazlıkları mahkeme karara bağlar (Öztek, 2005:61-63).

Kayyım bağımsızlığının da içinde olduğu meslek ahlakı konuları doğrudan iflas erteleme kurumuyla ilgili TTK ve İİK'da yer almamaktadır. Kıyas yoluyla başka kanunlara atfı yapılmaktadır Örnek olarak;

- Kimler kayyım olamaz sorusunun cevabı; MK. 403'ün atfıyla MK. M.418 gereğince kısıtlılar, kamu hizmetinden yasaklı olanlar, haysiyetsiz hayat sürenler, menfaati kayyım atanacağı şirketin menfaati ile çatışanlar, kayyım atanacak kişi ile arasında husumet bulunanlar kayyım olarak atanamazlar (Kayar, 2008:1916).
- MK m.466'da kıyas yoluyla, kayyımın görevini yerine getirirken iyi bir yönetimin gerektirdiği özeni gösterme yükümlüğü bulunmaktadır.
- Kayyımın sorumluluğu, yaptığı işlemler sebebiyle gerek alacaklılar gerekse kayyımı olduğu şirkete verdiği zararlar sebebiyle olabilir (Kayar, 2008:1925).

Yukarıda açıklandığı gibi denetçi bağımsızlığını sağlamaya yönelik kurallarda olduğu gibi kayyım bağımsızlığına yönelik kurallar hukuk sistemimizde doğrudan oluşturulmamıştır. Halbuki kayyımlarda çeşitli bağımsızlık tehditleri altında bulunabilir. Bunların başlıcası kanımızca, menfaat ve samimiyet tehdididir. Süre uzatımı nedeniyle beş yıla kadar çıkabilen kayyım döneminde kayyım samimiyet tehdidi altındadır. Samimiyet tehdidine karşı denetçi bağımsızlığında başvurulan yöntem, rotasyon zorunluluğudur. AB uygulamasında denetim ekibinin belirli aralıklarla değiştirilmesi önerilmektedir. Burada da kayyımın uzun yıllar aynı firmada kayyımlik yapmasının olumlu ve olumsuz yönleri birlikte değerlendirilip, rotasyon ihtiyacı olup olmadığı ilgili kesimlerce değerlendirilmelidir.

Kayım bağımsızlığın azaltacağı düşünülen bir başka tehdit ise menfaat tehdididir. Özellikle aynı anda birden fazla şirkete kayımlık yapan kayımlar, asıl işlerini yanında kayımlık görevinden dolayı da önemli bir gelir kaynağına kavuşmaktadır. Dolayısıyla kayımlar hayat standardını yüksek gelir seviyesine göre ayarlayabilir, bunun sonucu olarak mevcut standardı sürdürme isteğiyle şirket yetkilileriyle birlikte olup, aralarında mahkemenin de bulunduğu üçüncü kişileri aldatma yönünde hileli işlemlere başvurabilir. Bunun önlenmesinin yolu, bir kayımların aynı anda üstlenebileceği maksimum kayımlık sayısının (üst sınır) belirlenmesi olabilir. Diğer yandan, gelir yönünden de belirli bir ölçekten yararlanarak (örneğin asgari ücret gibi) bunun belirli bir katını aşamaz şeklinde bir önlem getirilmesi, hem kayımları menfaat tehdidinden koruyacak hem de atandığı sınırlı sayıda şirkete daha çok zaman ayırabileceği için daha yararlı olabilecektir. Aksi takdirde çok sayıda şirkette görevlendirilen kayımlar, çoğunlukla formalite icabı görev yapacak, daha da kötüsü, çok sayıda kayımların getirdiği aylık yüksek gelir standardı nedeniyle değişen hayat standardını her halükarda sürdürebilmek için bağımsızlık ve mesleki özenden taviz verebilecektir.

Kayımlar seçimi ve sorumlulukları ve bağımsızlığına yönelik oluşturulacak kurallar, kayımlar müessesesinin sağlıklı işlemesi yanında, kayımları sorumluluktan kurtaracak, herhangi bir ceza soruşturması durumunda kayımlara yardımcı olacaktır. Diğer yandan söz konusu düzenlemeler mahkemeye de kayımlar atama ve kayımları denetleme konularında yol gösterici olacaktır. Elbette getirilen öneriler, hukuk sistemimize girinceye kadar, kayımlar atanması ve görevlendirilmesi konusunda oldukça geniş yetkilere sahip olan mahkeme tarafından gözetilerek sağlanabilir. Ancak, kurumsallaşmanın ön plana çıktığı günümüz dünyasında, subjektif uygulamalardan kaçınmak için özellikle “kayımlar bağımsızlığı” konusunun bütün yönleriyle değerlendirilerek mutlaka hukuk kuralları şeklinde oluşturulması kaçınılmazdır. Aksi takdirde oldukça önem verilen iflas erteleme kurumundan beklenen fayda sağlanamayacaktır.

4. SONUÇ

Son günlerde yaşanan finansal krizin de etkisiyle, iyileşme ümidi olan ancak borca batık (öz sermayesini yitirmiş) şirketlerin başvurdukları hukuki yollardan biri olan iflas erteleme kurumunun temel koşullarından biri, mahkeme tarafından kayımlar atanmasıdır. İflas erteleme kurumunun başarıya ulaşmasında kayımlar da önemli sorumluluklar yüklenmektedir. Mahkeme adına görev yapan kayımların bağımsızlığının korunması çok önemlidir. Maalesef bu konudaki hukuki düzenlemelerimizde gerek kayımların görevleri, yetki ve sorumlulukları, gerekse bağımsızlığı konusunda yeterli açıklamalar yer almamaktadır. Bu tür konulara ilişkin hukuki boşluklar, mahkeme tarafından alınan kararlarla giderilmeye çalışılmaktadır. Özellikle

le denetim ve gözetim kayyımının, bağımsız denetçilerle benzer özelliklerinden hareketle, bağımsız denetçilerin bağımsızlığını sağlamaya yönelik kuralların benzerleri kayyımlar içinde oluşturulmalıdır. Örnek olarak, kayyımı menfaat tehdidinden korumak için aynı anda kayyımlık yapabileceği şirket sayısına ilişkin üst sınır veya gelir yönünden bir üst sınır belirlenebilir. Diğer yandan kayyımı samimiyet tehdidinden korumak için ise rotasyon yani uzun süre aynı şirkette kayyımlık yapmasının önlenmesi gibi tedbirler düşünülebilir.

KAYNAKÇA

ATALAY, O. 2008. "İflasın Ertelenmesi", (www.tbb.org.tr/turkce/konferans/Abant%20doc. E.T. 10.12.2008).

GÜRALP, A. G. 2005. "İflasın Ertelenmesinde Kayyım Atanması", Dokuz Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Özel Sayı (Prof. Dr. İrfan Baştuğ'a Armağan), ss.57-78 (www.deu.edu.tr/hukuk E.T. 15.12.2008).

KAYAR, İ. 2008. "İflasın Ertelenmesinde Kayyımlık", Hüseyin Ülgen'e Armağan, Cilt II, ss. 1905-1928.

ÖZTEK, S. 2005. "İflasın Ertelenmesi", Bankacılar Dergisi, Sayı 53, ss.23-71.

PEKCANITEZ, H. 2007. "Bilirkişi Bilgilendirme", Seminer, 21.04.2006, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No:2007-13,

UZAY, Ş. 2004 "Türkiye'de Denetçi Bağımsızlığı", MÖDAV 1. Uluslar arası Muhasebe Konferansı, 3-5 Kasım 2004, İstanbul, Bildiriler Kitabı, ss.435-485.